

Een teveel aan ventileren?

Tijdens deze corona crisis werd meermaals de noodzaak benadrukt van goed ventileren. Anno 2021 is dit niet meer de ramen open zetten om verse lucht binnen te laten. In meer en meer woningen is natuurlijke ventilatie eerder beperkt en vervangen door een verplichte, "opgelegde" mechanische verluchting waarbij een netwerk van buizen wordt aangebracht. Dat er problemen zouden komen met deze buizenventilatie was zeker en had ik reeds beschreven in een vorige kritische bedenking op mijn website (28 oktober 2020). De ramp in Opwijk van 9 april heeft volgens de eerste vaststelling te maken met een horizontale ventilatiekoker die in de nok van het dak was aangebracht. Een traditionele schouw of een metalen verluchtungsbus zijn bedacht om rook en lucht vlug te laten verplaatsen.

Veel vragen bij brand die in halfuur elf flats vernielde

OPWIJK De grote brand die vrijdagmiddag een heel appartementsgebouw in Opwijk onbewoonbaar maakte, roept veel vragen op. Waarom greep het vuur zo snel om zich heen?

De Standaard maandag 12 april 2021 / foto Nicolas Maeterlinck / Belga

Op 9 april brandde in een mum van tijd het volledig dak af van een appartementsgebouw dat er pas stond sinds 2008. Op een half uur tijd stonden de elf dakflats in vuur en vlam. De brandweer stond voor een bijna hopeloze toestand en het bluswater maakte de schade nog groter. In totaal zijn 36 wooneenheden in het gebouw onbewoonbaar verklaard. Bij wonder kwam er niemand om bij deze brand.

Waarom greep het vuur zo snel om zich heen? Wat zich heeft voorgedaan heeft vermoedelijk ook te maken met ventilatie. Dit was de eerste vaststelling en verklaring. Boven de dakappartementen was er in het dak nog een lege ruimte. De vraag is of deze ruimte leeg was of gebruikt werd om de ventilatiekanalen voor een mechanische verluchting in onder te brengen. Een dakstructuur aanbrengen zonder brandwerende schotten is een zware conceptuele fout. De architectuur van dit complex is van een weinig inspirerend niveau, een eerder banale promotorcreatie: een appartementsgebouw met de uitstraling van naast elkaar geplaatste rijwoningen terwijl dit geen rijwoningen zijn. De twee puntgevels zijn er enkel om de oppervlakte van een dakappartement te optimaliseren. Om alles zo goedkoop mogelijk te bouwen werd vermoedelijk gekozen voor één doorlopend dak, met alle gevolgen vandien.

Wie ooit Parijs bezocht en naar de daken keek zal vaststellen dat men reeds eeuwen angst had voor overslaande brand via daken. De gemeenschappelijke muren werden hoog opgetrokken om overslaande branden te voorkomen. Deze verplichting bepaalde het visueel beeld van de Parijse dakenlandschap.

Het resultaat van dit drama is dat veel mensen alles hebben verloren en dat het vermoedelijk een lang juridisch verhaal wordt van expertise en tegen expertise. Een discussie tussen de aannemer, de architect en de installateur van het ventilatiesysteem. Maar ook het plaatselijk bestuur die de bouwvergunning afleverde zal vermoedelijk op het matje moeten verschijnen. Indien de ruimte onder de nok van het dak werd gebruikt om de ventilatiekokers te groeperen naar één afzuigtoestel dan hebben tussenschotten niet veel nut. Misschien zijn er nog projecten in Vlaanderen vergund waar een dergelijke overslaande brand mogelijk is en waarbij ventilatiekokers een gevaar zijn voor het verspreiden van het vuur.

Het onderzoek zal moeten uitwijzen hoe een dergelijke brand mogelijk is geweest.

Marc Dubois
Architect / Journalist VVJ
April 2021

